

MOZAIKA

DŮM
ZAHRANIČNÍ
SPOLUPRÁCE

D Z

S

ČTVRTLETNÍK DZS O MEZINÁRODNÍM VZDĚLÁVÁNÍ / **PODZIM 2022**

Mezinárodní spolupráce v regionech

20. září**Příští stanice svět**

Oslavte s námi Evropský rok mládeže a přijďte do DZS na festival Příští stanice svět. Těšit se můžete na diskuze a přednášky se zajímavými hosty, slam poetry nebo koncert Ventolina.

prististanicesvet.cz**4. a 19. října****Finance pro váš projekt**

Nezmeškejte termíny pro podávání grantových žádostí v programu Erasmus+ a Evropský sbor solidarity. Získejte finance pro vaše projekty nebo si požádejte o Akreditaci Erasmus.

dzs.cz**31. říjen****Stipendia CEEPUS**

Získejte stipendium v programu CEEPUS na studijní pobyty v letním semestru 2023. Vyjet můžete do 15 zemí střední a jihovýchodní Evropy.

ceepus.dzs.cz**4.–5. listopadu****Konference SchoolLink**

Letošní ročník konference SchoolLink se zaměří na vzdělávání žáků ve věku 3–11 let a nese podtitul *Učíme (se) společně, mezinárodně a digitálně*. Setkáme se v Ostravě.

schoolink.cz**Evropský rok mládeže**

Zapojte se do aktivit Evropského roku mládeže nebo zorganizujte vlastní akci. Na platformě **youthvoices.eu** můžete taky nahrát svůj názor na budoucnost Evropy.

dzs.cz/evropsky-rok-mladeze**21.–22. listopadu****CZEDUCON**

Čtvrtý ročník fóra mezinárodního vysokoškolského vzdělávání proběhne v rámci českého předsednictví v Radě EU a zaměří se mimo jiné na digitální a zelenou transformaci.

czeducon.cz

Je to (celkem) jednoduché

Lucie Rychlá
šéfredaktorka časopisu

Mezinárodní spolupráce ve vzdělávání je otevřená všem, kteří mají chuť se do ní pustit. Nabídka příležitostí je u nás opravdu široká. Dům zahraniční spolupráce má v České republice na starost hned několik programů, které takové příležitosti nabízejí a finančně podporují.

Tím největším a nejznámějším je program Erasmus+. Zapojit se do něj může celá řada vzdělávacích organizací, institucí i neformálních skupin. Už dávno není určen pouze vysokoškolákům. Na zkušenou do zahraničí můžou vycestovat taky středoškoláci, mladí lidé, kteří nestudují, učitelé, zaměstnanci samospráv a neziskových organizací, pracovníci s mládeží nebo ti, kteří se věnují vzdělávání dospělých. Nabídka pobytů, jejich délka a další podmínky se liší podle cílových skupin, ale příležitostí je opravdu mnoho.

Podejte si žádost

V loňském roce zahájil program Erasmus+ nové rozpočtové období a představil několik novinek, které zájemcům vstup do světa mezinárodního vzdělávání výrazně zjednodušují. Evropská komise navíc rozpočet programu téměř zdvojnásobila, takže máme dostatek finančních prostředků na podporu kvalitních projektů.

Nováčkům doporučujeme začít s krátkodobými projekty (zaměřené na zahraniční výjezdy osob) nebo partnerstvími

malého rozsahu (zaměřené na rozvoj organizace a sdílení dobré praxe). Zkušenější organizace se můžou pustit do budování kooperativních partnerství nebo požádat o tzv. akreditaci. Vhodná je pro ty, kteří chtějí realizovat zahraniční výjezdy pravidelně. Vyžaduje zpracování dlouhodobé strategie, ale následně poskytuje stabilitu financování a zjednodušuje proces při podávání žádostí. Uděluje se až do konce programového období, to znamená do roku 2027.

Jsmo tu pro vás

Termíny výzev pro podávání grantových žádostí vyhlášíme na našem webu dzs.cz. Určitě ale doporučuji přihlásit se k odběru našich elektronických newsletterů, které připravujeme měsíčně na míru různým cílovým skupinám a v kterých se dočtete aktuální informace nejen o termínech výzev, ale také o chystaných akcích a dalších nabídkách.

Rádi bychom, aby se informace o mezinárodním vzdělávání dostaly k co nejvíce lidem. Spolupracujeme proto s rozsáhlou sítí regionálních konzultantů a ambasadů (více o nich v rubrice Profil). Navázali jsme strategickou spolupráci s Národním pedagogickým institutem, se zástupci krajů a pořádáme pravidelná setkání různých pracovních skupin. Od letošního června navíc provozujeme tři regionální kanceláře v Brně, Olomouci a Zlíně, jejichž prostřednictvím rozšiřujeme naši působnost na Moravě. ✖

Novinky ze světa mezinárodního vzdělávání rovnou do vaší schránky

Přihlaste se k odběru našich elektronických newsletterů a získejte měsíční přehled o důležitých termínech, plánovaných akcích a zajímavé tipy.

Nabízíme newsletter pro:

- Základní a mateřské školy
- Střední školy
- Vysokoškolské vzdělávání
- Neformální vzdělávání mládeže
- Vzdělávání dospělých
- Samosprávy

Registrujte se zdarma na dzs.cz, kde také najdete archiv starších vydání. Odběr můžete kdykoliv zrušit.

MOZAIKA**Podzim 2022 • 5. září 2022****Vychází 4x ročně, rozdává se zdarma**

Vydavatel: Dům zahraniční spolupráce, Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1, IČO: 61386839, evid. č.: MK ČR E 23325, tel.: +420 221 850 100, e-mail: info@dzs.cz, web: dzs.cz, eurodesk.cz

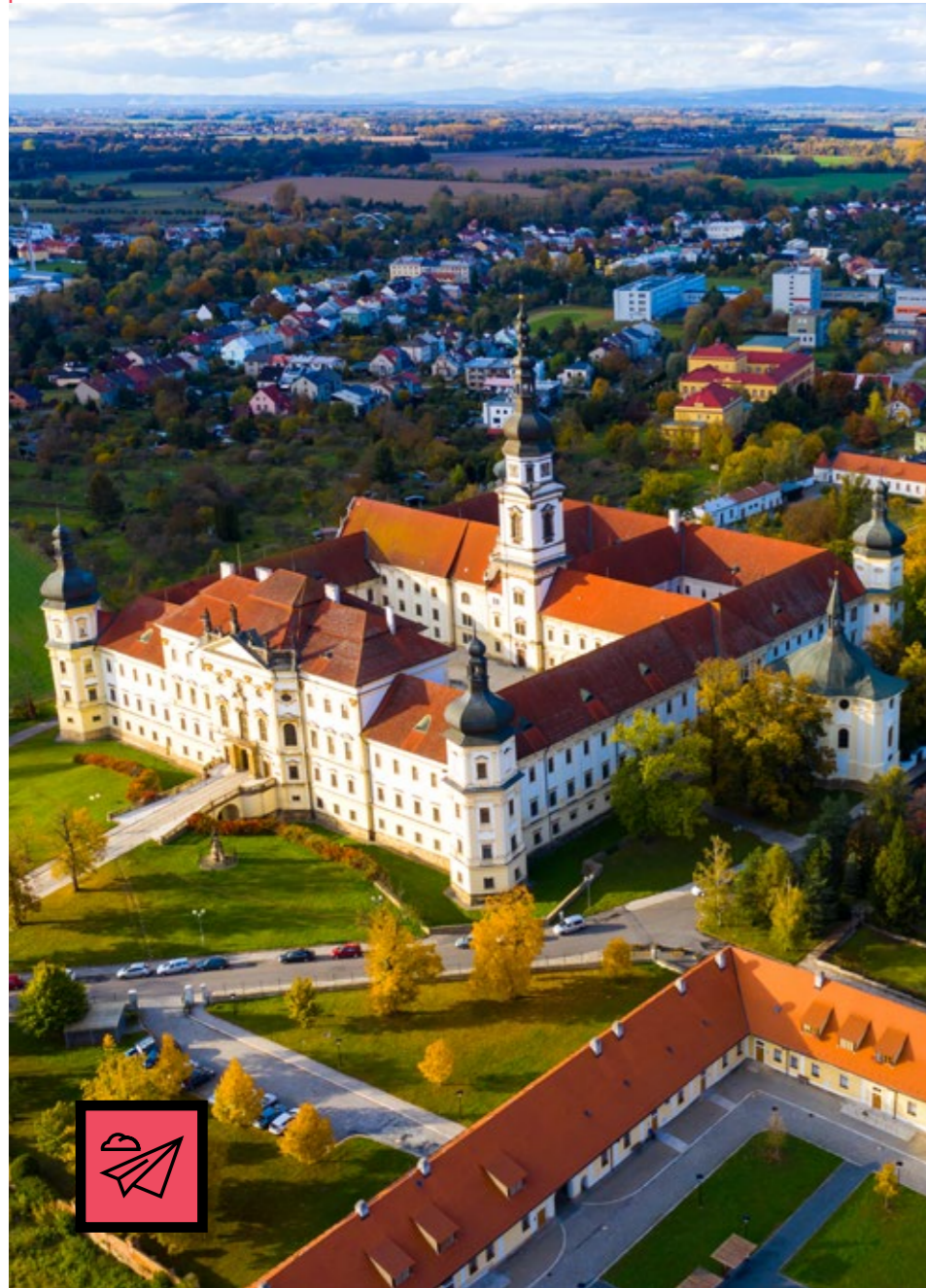
Redakce: Lucie Rychlá**Foto:** istockphoto.com**Grafika:** orange5 creative studio, s. r. o.**Tisk:** AF BKK, s. r. o.**Distribuce:** Casus, Direct Mail, a. s.

Předplatné: Odebírání čtvrtletníku si můžete objednat na stránkách dzs.cz, kde také naleznete zdarma ke stažení elektronickou verzi. Vaše dotazy a připomínky zasílejte na e-mail: redakce@dzs.cz.

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem. Změny uvedených údajů nebo tiskové chyby jsou vyhrazeny.

Příležitosti pro všechny

Mezinárodní vzdělávání není jen pro vyvolené. Zapojení co největšího spektra organizací i jednotlivců je jednou z hlavních priorit evropských programů i Domu zahraniční spolupráce. Rozšiřujeme proto pole naší působnosti a snažíme se oslovit nové zájemce. Víte o někom?

Mládež v akci

Evropský rok mládeže se přehoupl do druhé poloviny. Stále však máte čas zapojit se do chystaných aktivit nebo zorganizovat vlastní akci ve vašem městě. Na Evropském portálu pro mládež zjistíte, co se děje ve vašem okolí. Váš názor na budoucím vývoji Evropy můžete vyjádřit také hlasovou zprávou na platformě voices.youth.europa.eu. Zprávu můžete nahrát i v češtině.

DZS v regionech

Letos v červnu jsme ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem otevřeli pobočky Domu zahraniční spolupráce v Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji. Reagovali jsme tak na velký zájem o rozšíření naší činnosti v krajích a navázali na dosavadní působení regionálních konzultantů. Ještě víc se tímto přibližujeme školám, neziskovkám a dalším organizacím a rozšiřujeme u nich povědomí o možnostech mezinárodního vzdělávání.

Naše nové kanceláře v Brně, Olomouci a ve Zlíně poskytují informace nejen odborníkům, ale také široké veřejnosti. A co konkrétně můžeme nabídnout? Identifikujeme specifické potřeby každého kraje a zjistíme, s čím potřebují potenciální žadatelé v programech Erasmus+ a Evropský sbor solidarity pomoci. Nabízíme osobní konzultace přímo na místě a zapojujeme se do regionálních akcí. Propojujeme důležité aktéry mezinárodního vzdělávání v kraji a podporujeme vzájemné sdílení příkladů dobré praxe.

A co už máme od června za sebou? Proběhlo na šedesát aktivit, během kterých jsme o evropských vzdělávacích programech informovali více než 800 zájemců. V krajích se tak stáváme aktivními průvodci mezinárodním vzděláváním každému, kdo chce získat zahraniční zkušenost. Více o pobočkách DZS zjistíte na dzs.cz/dzs-v-regionech.

Propojujeme důležité aktéry mezinárodního vzdělávání

35 let s Erasmem

V letošním roce slaví evropský vzdělávací program Erasmus 35. narozeniny. Od jeho spuštění v roce 1987 se do mezinárodních výměn a projektů zapojilo zhruba 12 milionů lidí, přičemž Evropská komise očekává, že do roku 2027 dostane tuto příležitost dalších 10 milionů.

U příležitosti kulatého výročí byla vydána pamětní dvoueurová mince, o jejímž designu hlasovalo více než 72 000 lidí. Autorem vítězného návrhu je rytec Joaquin Jimenez z Pařížské mincovny.

Česká republika se do Erasmu připojila v roce 1998. Od té doby s ním do zahra-

ničí vycestovalo přes 350 000 lidí. Nejde přitom pouze o vysokoškoláky, na které byl program z počátku zaměřen. Vyjet mohou také středoškoláci i mladí lidé, kteří nestudují. Příležitosti k profesnímu rozvoji nabízí rovněž zaměstnancům vzdělávacích institucí od školek až po univerzity, včetně učitelů mládeže a dospělých, kteří pracují v knihovnách, muzeích, neziskových organizacích, volnočasových centrech a podobně.

Od roku 2017 pořádají země zapojené do programu třídní oslavy Erasmus Days, které letos připadají na 13.–15. října. Cílem je informovat o přínosech mezinárodní spolupráce a sdílet zkušenosti z projektů. Česko patří pravidelně mezi nejaktivnější země. Akce se konají napříč celou republikou a často se jedná o velmi nápadité a inspirativní aktivity. Jejich přehled najdete na erasmusdays.eu.

Newslettery pro samosprávy

Od září nově vydáváme newsletter pro kraje, města a obce, abychom samosprávám zprostředkovali pravidelný informační servis o aktuálních příležitostech v oblasti mezinárodního vzdělávání. V premiérovém vydání najdete například odkaz na náš podcast a inspirativní rozhovor o zkušenostech Zlínského kraje, který se angažuje v mnoha mezinárodních projektech. K odběru newsletteru pro samosprávy se můžete registrovat na našem webu dzs.cz.

Mezinárodní vzdělávání v regionálním školství

Text: Alžběta Trtková

Regionální školství je dynamické. Strategie 2030+, Národní plán obnovy (NPO), jehož třetí pilíř se věnuje vzdělávání a konkrétním vytipovaným školám, nebo Mapa vzdělávacího ne/úspěchu (PAQ Research), která reflektuje několik rovin ve vzdělávání na úrovni mikroregionů. To je výčet jen několika systémových projektů a aktivit, které si kladou za cíl zvýšit kvalitu vzdělávání, a naopak snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání.

Jakou roli hraje DZS?

Jednou z priorit nového programového období Erasmus+ a Evropského sboru solidarity v letech 2021–2027 je inkluze. Ovšem inkluze v širokém smyslu – myslí například na všechny dosud nezapojené organizace, také třeba na malotřídky, samozřejmě na skupiny s omezenými příležitostmi a další. Snažíme se šířit povědomí, že by program Erasmus+ neměl být pouze pro žáky s nejlepším prospěchem, že šanci mohou dostat také ti, kteří nepatří mezi premianty nebo kteří nemají stabilní sociální či ekonomické zázemí. Jednou z inkluzivních rovin je také zapojení menších a strukturálně postižených regionů. A zde už nacházíme průsečíky s výše zmíněnými aktivitami, které mají zvýšit kvalitu regionálního školství. Z našich výzkumů mezi realizátory mezinárodních projektů víme, že program Erasmus+ slouží k rozvoji škol, učitelů a žáků, a je tak jedním z nástrojů, jak posílit kvalitu vzdělávání. Cíl inkluze má také snížit ony nerovnosti mezi jednotlivými školami i žáky.

Spolupráce s regionálními aktéry

Plně si uvědomujeme, že motivaci zapojit se do mezinárodních programů velmi podporují zřizovatelé škol, proto jsme rádi, že tuto podporu vnímáme z drtivé většiny krajů díky navázané spolupráci s Asociací krajů ČR. Rádi bychom se dostali blíže i k městům a obcím, abychom mohli zdůraznit roli samospráv v mezi-

národním vzdělávání. Úzce také spolupracujeme s Národním pedagogickým institutem ČR (NPI ČR), abychom mohli vytipovaným školám v rámci NPO nabídnout mezinárodní aktivity. Díky zmíněné Mapě vzdělávacího ne/úspěchu zase můžeme vnímat potřeby jednotlivých oblastí, a dokázat tak reagovat s přiměřenou nabídkou našich programů v konkrétních částech země.

Snažíme se odbourávat překážky

Dlouhodobě se snažíme sledovat trendy v počtech podaných a schválených žádostí v jednotlivých krajích. Obecně můžeme říci, že nejoblíbenější jsou aktivity výjezdů ve školním a odborném vzdělávání, přičemž úspěšnost je ve všech krajích přibližně stejná. Existují ovšem aktivity, které v některých krajích mají nulový zájem. I když se každým rokem snažíme zvyšovat informovanost, víme, že mnohdy to není o nevědomosti, ale o překážkách, které potenciální realizátoři projektů vnímají. Nejčastěji se setkáváme s reakcemi na administrativní, personální a časovou náročnost. Administrativní a časové zátěži by měly ulehčit tzv. projekty akreditace (nejbližší termín podání žádosti o akreditaci je 19. října), které umožňují realizovat výjezdy až do roku 2027. Organizace pak předkládají ročně již jen zjednodušené žádosti o rozpočet.

Naším cílem je zlepšovat kvalitu regionálního školství díky mezinárodním zkušenostem získaným z programů Erasmus+ a Evropský sbor solidarity, proto také posilujeme regionální zastoupení, abychom vám byli ještě blíže. Více o rozšíření DZS do regionů zjistíte v rubrice Trendy.

Snažíme se vnímat potřeby jednotlivých krajů

Jak motivujete školy ve vašem kraji, aby se zapojily do programů mezinárodního vzdělávání?

Pořádáme pravidelná setkání ředitelů středních a odborných škol a letos jsme dali velký prostor prezentaci mezinárodního vzdělávání. Informace o výzvách zveřejňujeme také v tištěném krajském magazínu a na webu zkola.cz. Ve školách zřizovaných Zlínským krajem bude zahraniční spolupráce jedním z hodnotících kritérií managementu školy.

Zuzana Fišerová,
radní Zlínského kraje

Plánujeme požádat o společnou akreditaci pro střední školy a vzdělávací zařízení v kraji. Slibujeme si od toho maximální zjednodušení administrativní zátěže a synergie ve skládání různorodých skupin, a to jak na poli odborného, tak i školního vzdělávání. Velkou výzvou pro nás jsou mobility učitelů. Hledáme cesty, jak zprostředkovat našim učitelům zkušenost z pracovního pobytu v jiných zemích.

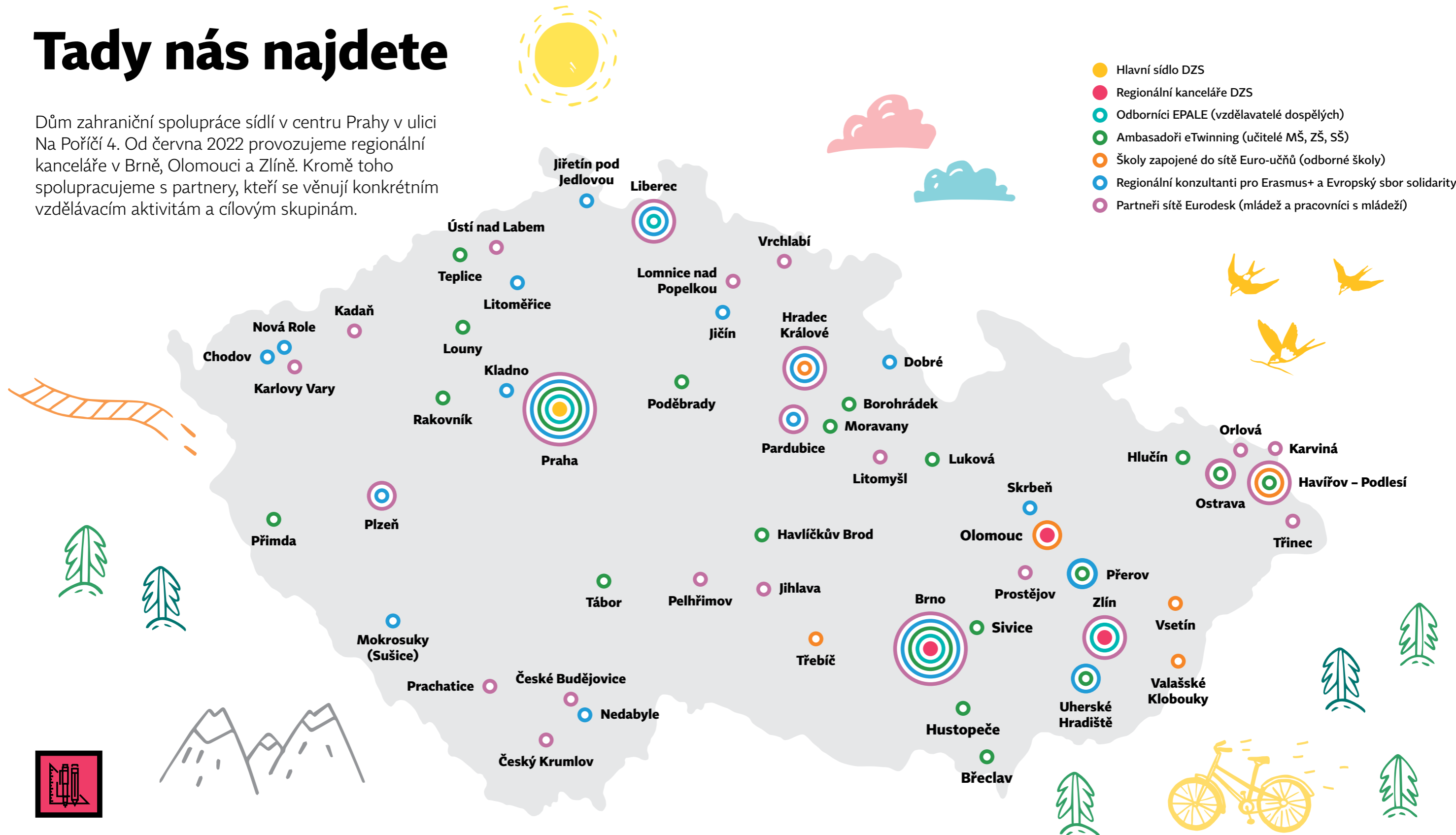
Arnošt Štěpánek, náměstek hejtmana Královéhradeckého kraje

Jihočeský kraj navázal úzkou spoluprací s Domem zahraniční spolupráce a opakovaně jsme zprostředkovali kontakt a širokou nabídku této instituce pro jihočeské školy. Většina ředitelů škol sama vstupuje do mnoha projektů na bázi zahraniční spolupráce.

Pavel Klíma, náměstek hejtmana Jihočeského kraje

Tady nás najdete

Dům zahraniční spolupráce sídlí v centru Prahy v ulici Na Poříčí 4. Od června 2022 provozujeme regionální kanceláře v Brně, Olomouci a Zlíně. Kromě toho spolupracujeme s partnery, kteří se věnují konkrétním vzdělávacím aktivitám a cílovým skupinám.

Pro lepší kulturní zážitek

V roce 2019 získal **Královéhradecký kraj** finanční podporu z programu Erasmus+ na dvouletý projekt pro profesní rozvoj zaměstnanců úřadu a čtyř příspěvkových organizací v oblasti kultury. Kromě krajského úřadu byli do sestaveného konsorcia zapojeni také zaměstnanci studijní a vědecké knihovny, galerie moderního umění, centra podpory uměleckých aktivit Impuls a Regionálního muzea a galerie v Jičíně. Společně naplánovali 23 vzdělávacích výjezdů k zahraničním partnerům, kde měli příležitost nasbírat nové zkušenosti a poznatky v oblasti muzejnictví, strategického rozvoje a projektového řízení, památkové ochrany nebo v organizaci kulturních aktivit, digitalizaci publikací, prezentaci sbírek a uměleckých děl. Někteří u partnerů strávili pobyt stínováním, jiní se zúčastnili odborných kurzů. Snahou všech je poskytnout do budoucna široké veřejnosti kvalitnější služby například při prezentaci muzejních sbírek, pořádání přednášek nebo přípravě nových výstav. ✖

Občanská výchova podle Norů

Jak se mohou navzájem obohatit české a norské základní školy? To chtěla zjistit Základní škola Vladimíra Menšíka v jihomoravských Ivančicích v rámci projektu *Výchovou k demokracii*, který realizuje s podporou programu Vzdělávání Fondů EHP. V **Jihomoravském kraji** se do projektu zapojily ještě Základní a mateřská škola v Ketkovcích a Mateřská škola Duha Oslavany. Jejich partnerem je Stabekk skole v Oslu. Hlavním cílem dvouleté spolupráce je modernizace učebních osnov, které mají pomoci vychovávat děti k aktivnímu občanství a demokracii. Školy chtějí děti naučit úctě k vlastnímu národu i k těm ostatním, budovat pozitivní vztahy k opačnému pohlaví, respektovat odlišnosti druhých, ale také si třeba uvědomovat hodnotu peněz. Zatímco u nás je tato oblast vzdělávání poněkud opomíjená, v Norsku mají s občanskou výchovou bohaté zkušenosti. Partnerské školy společně tvoří nové výukové materiály, které mohou následně využít i další školy v kraji nebo jinde v republice. Součástí jsou také studijní návštěvy. České pedagogy zaujalo například, že v norské škole nezvoní a žáci píšou výhradně na digitálních zařízeních. Více o projektu zjistíte na stránkách eea-grant.zsvm.cz. ✖

Cesta k digitalizaci škol

Plzeňský kraj se snaží podporovat místní školy při zavádění a smysluplném používání digitálních technologií ve výuce. Rozhodl se proto zaměřit na zvyšování digitální gramotnosti učitelů i žáků. V roce 2021 spojil síly s lichtenštejnským knížectvím v projektu *Digitalizace ve vzdělávání v Plzeňském kraji a Lichtenštejnsku*, na kterém spolupracoval s tamním úřadem pro vzdělávání. Díky finanční podpoře programu Fondy EHP mohli zaměstnanci obou institucí čerpat z poznatků a zkušeností svých zahraničních kolegů a během studijních návštěv se vzájemně inspirovat. Plzeňští představili partnerům z Lichtenštejnska aktivity jako Technická olympiáda, Robotická soutěž či Technika má zlaté dno. Navštívili s nimi také několik středních škol v kraji (včetně odborných), kterým se daří úspěšně zapojovat moderní výukové metody. Žáci jim předvedli práci s osvědčenými aplikacemi. Ve Vaduzu čekal na české odborníky nabitý program s řadou workshopů, návštěvami škol a také experimentální laboratoře PepperMINT, kde mají žáci možnost rozvíjet svou kreativitu i zručnost. Nově získané informace a kompetence chtějí zástupci Plzeňského kraje předat ředitelům škol a využít je v metodické podpoře učitelů. ✖

Atraktivita péče o seniory

Evropská populace stárne a mnoho zemí včetně Česka se potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků v sektoru péče o seniory a sociálních službách. **Moravskoslezský kraj** proto spojil síly s francouzským regionem Grand Est (správní město Štrasburk), Lublinským vojvodstvím ve východním Polsku, nizozemskou provincií Geldry a čtyřmi středními odbornými školami (z Ostravy a provincie Geldry), aby se vzájemně inspirovaly při vymýšlení stra-

Čtyři evropské regiony se spojily, aby zvýšily atraktivitu ošetrovatelských profesí

tegii pro zvyšování atraktivity nelékařských profesí v oblasti zdravotnictví a v ošetrovatelských oborech. V rámci projektu SHAKER, který je financován z programu Erasmus+, proběhla čtyři krátkodobé výměny úředníků a zástupců škol. Během nich si budou účastníci vyměňovat zkušenosti a sdílet příklady dobré praxe, které by mohly být využity i v jiných regionech. ✖

Na Zlínsku to s Erasmem umějí

Zlínský kraj se již jedenáct let zapojuje do mezinárodních aktivit, které zaštiťuje program Erasmus+, dříve Program celoživotního učení Evropské komise. Za tuto dobu se jim podařilo zrealizovat celou řadu přeshraničních projektů, které výrazně obohatily školství v kraji. Týkaly se například kariérního poradenství na školách nebo zatraktivnění technických oborů.

Od začátku spolupracuje Zlínský kraj v konsorciu s odbornou školou Galloway Technical Institute z Irska a se vzdělávací společností SES 13-19 Ltd z Velké Británie. Na ně se pak postupně nabalovali další zahraniční partneři z oblasti školství a Zlínský kraj zapojoval střední školy na svém území. Vznikla tak dobře fungující a stabilní síť expertních institucí, které již nyní mezi sebou realizují další projekty – školy ve Zlínském kraji tuto síť využily například pro vysílání žáků na zahraniční stáže, stejně jako pro práci na nových výukových materiálech.

Zlínské školy jsou kreativní

Kariérní poradenství i podpora technických oborů

Projekty, do kterých se zapojili, se týkaly například nové podoby výchovného a kariérového poradenství na středních školách, stejně jako zapojení výukových nástrojů, které odhalují možné rizikové faktory naznačující, že by student mohl školu předčasně opustit, čemuž je pak díky tomu možné předcházet. Další projekty byly zaměřeny na zvyšování atraktivity technického a přírodovědného středního vzdělávání, jako například The SENSE, kterého se účastnilo celkem šest zemí a který chtěl motivovat především (ale nejen) matematicky nadané dívky k zájmu o tato studia.

„Já sama mám zkušenost s pobytem v zahraničí během vysokoškolského studia a tato zkušenost mi dala do života opravdu hodně,“ říká Zuzana Fišerová, členka rady Zlínského kraje. „Mým cílem je, aby všechny krajské školy navázaly mezinárodní spolupráce a vysílaly své žáky a pedagogy pravidelně do jiných zemí.“

Hodnocení učitelů žáky

Zlínské školy jsou kreativní, co se týče obsahu projektů programu Erasmus+. „Na zlínském gymnáziu a jazykové škole se například v průběhu jednoho ze setkání projektu Digi School v letošním květnu studenti společně s vrstevníky ze Slovenska a Španělska stali hodnotiteli práce svých učitelů,“ líčí Fišerová. „Společně procházeli materiály všech partnerských škol a na závěrečné hodnocení poradě týmů vyjadřovali své názory a hodnocení. Osobně jsem se s nimi setkala v sídle Zlínského kraje. V dalším projektu Colourful numbers žáci propagovali v Evropě výuku matematiky hravou formou,“ dodává. „Pod vedením koordinátora připravovali společenské hry zaměřené na geometrické tvary, logické hry a kvízy, vytvářeli básně s matematickou tematikou nebo malovali obrázky s tématem symetrie a křivek.“ ✖ **Martina Oplatková**

Je třeba rozhodně vykročit do budoucnosti

Text: Martina Oplatková

Základem dobrého školství jsou kvalitní ředitelé a pedagogové, pak bude děti učení bavit, říká **Ivo Jupa**. Již dva roky působí jako ředitel Národního pedagogického institutu ČR – organizace, jejímž úkolem je zavádění inovací ve školství do praxe v regionech a vytváří také rámcové vzdělávací programy. V čem vidí největší výzvy pro české školy do budoucna? A co si slibuje od nově zahájené spolupráce s DZS na bázi regionálních center?

Dobrá škola umí překonat nezdravé prostředí

Proč jsou mezi kvalitou škol v jednotlivých regionech České republiky výrazné rozdíly? Které vlivy podle vás nejvýznamněji ovlivňují kvalitu školství v určitém regionu?

Kvalita školy je vždy poskládaná z mnoha vlivů. Ty socioekonomické jsou důležité, ale zdaleka ne jediné. Důležitá je škola jako taková, ředitelé, učitelé, zřizovatelé, různé typy neziskových organizací místních i celostátních, které školám a dětem pomáhají. Je pravda, že ohrožené školy jsou často v bývalých průmyslových oblastech, na Karlovarsku, Ústecku. Ovšem i v regionech, které si vedou dobře, jsou školy, kterým se příliš nedaří, a stejně tak jsou jednotlivé výborné školy v oblastech, které na tom jinak nejsou nejlépe. Dobrá škola by měla umět to někdy nezdravé vnější prostředí překonat.

Pokud byste měl jmenovat jednu věc, jejíž změna by znatelně zvýšila kvalitu vzdělávání na českých školách, co by to bylo?

Kvalita ředitelů a kvalita pedagogického sboru. To je alfa a omega. Ředitelé by měli být schopni řídit pedagogický rozvoj školy. Měli by si uvědomovat, že když

tuto roli berou na sebe, musejí se stát tak trochu právníky, tak trochu personalisty, tak trochu ekonomy, tak trochu stavebním dozorem... A to všechno souvisí s tím, aby se tam dětem lépe učilo. A dobrý pedagogický sbor je takový, který je schopný plnit cíle dané v rámcových vzdělávacích programech a dokáže dobře nastavit děti na další celoživotní učení se, které je „neotraví“. Aby děti porozuměly tomu, že ve škole nejsou jen proto, aby ovládly nějaké penzum znalostí, které je u nás mimořádně vysoké, ale také proto, aby se naučily něčemu zajímavému pro svůj život. A je u nás celá řada škol, které si i v tomto daném rámci dokážou dobře poradit. Na druhou stranu, když zahrneme i mateřské a střední školy, tak jsou to desítky tisíc institucí a tisíce zřizovatelů, takže takováto změna je velmi náročná.

Největší výzvou je pro mě vykročit do budoucnosti – vědomě a rozhodně – ke kompetenčnímu vyučování.

Jaké jsou podle vás aktuálně největší výzvy pro české základní a střední školy?

Největší výzvou je pro mě vykročit do budoucnosti – vědomě a rozhodně – ke kompetenčnímu vyučování. K tomu, že děti jsou ve škole od toho, aby se v rámci průřezových témat naučily orientovat v životě. V životě se totiž málokdy setkáváte s tím, že když potřebujete řešit nějakou situaci, tak vám k ní pomůže výhradně jedna hodina dějepisu v šesté třídě, a jinde úplně jasně vidíte, že vám teď pomohla hodina přírodopisu v sedmé třídě. Naopak ty situace jsou namíchané úplně ze všeho, je třeba si naučené věci umět spojovat. Aby učitelé věděli, že není v danou chvíli až tak důležité naučit děti přesnou taxonomii bezobratlých – teď ze mě mluví učitel přírodopisu –, ale naučit ty děti se učit. Tedy že cílem není ta taxonomie, ale ovládnout schopnost učit se novým věcem, umět si je odvozovat, stavět na nich a pracovat s tím i po skončení školy dál a dál. Tato věc je už patnáct let v rámcových vzdělávacích programech, je to tedy zákonná norma, a připadá mi vlastně trochu zvláštní říkat, že bychom si ji měli osvojit, to by se už dávno mělo dít. Snažme se tedy uskutečňovat to lépe a radostněji, než se nám dařilo doteďka. V řádu několika let se našim školám nabízí až neuvěřitelný posun do této oblasti, když se podívají na to, jak se to některým jiným školám daří. Bohužel jsou i školy, které si spíše zakládají na tom, že takovýto posun není jejich prioritou, a podporují je v tom i rodiče jejich žáků.

Srovnáme-li české základní a střední školy se školami v Evropě, v čem bychom se mohli inspirovat v zahraničí?

Toto je myslím dost složitá věc. Vzhledem k tomu, že se vzdělávací systémy v Evropě nijak nenivelizují, že hlavně v počátcích vycházejí ze svých vlastních kořenů, je těžké je nějak srovnávat či inspirovat se jimi. Ve chvíli, kdy vezmete jeden střípek z nějakého školského systému a nesledujete celý ten kontext, to myslím není úplně účinné. Například skandinávské školské systémy mají dobrou pověst, jsou chápány jako dobré a účinné, dosahují

Výjezdy a setkávání se s jinými lidmi má fantastický přínos

vysoké kvality výuky na všech školách v celé zemi. V jiných zemích jsou zase mezi jednotlivými školami velké rozdíly, porovnávání je tam důležité... Proto myslím, že by bylo velmi zavádějící říkat, že se chceme přiblížit nějakému konkrétnímu systému vzdělávání do tolika a tolika let. A neustálé dávání někoho za vzor by v našich podmínkách spíše mohlo vést k opačnému efektu. Něco jiného jsou výjezdy do zahraničí...

V čem vidíte výhody zahraničních výjezdů?

Výjezdy a setkávání se s jinými lidmi má fantastický přínos v tom, že lidé se něco učí v nějakém prostředí, setkávají tam živé lidi, vidí nějaké praktické příklady, dokážou si sami dělat nějaké závěry, propojovat je, dávat si je do kontextu. Automaticky to startuje zvědavost člověka. Je to jeden z nejcennějších a nejefektivnějších způsobů, jak se učit.

Když se vrátíme k regionům, proč je důležité působit přímo v jednotlivých oblastech? Co si slibujete od spolupráce s DZS v Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji?

V regionech máme s lidmi daleko přímější kontakt než v Praze, vnímáme kontext daného prostředí, jeho specifika, vidíme rozdíly mezi jednotlivými školami, takže potom i víme, co jim můžeme poskytnout a nenabízet jim něco, co nepotřebují. A pokud jde o Dům zahraniční spolupráce, je to jednak výhoda po praktické infrastrukturní stránce, protože na našich pracovištích budou jejich zaměstnanci společně se zaměstnanci NPI. A potom – my ukazujeme školám, kam se mohou rozvíjet, a když se to posune ještě za hranice České republiky, tak to dostává další rozměr. A když tam bude někdo, kdo tomu rozumí ještě lépe a praktičtěji než naši pracovníci, získá naše služba všem školám další aspekt.

Ivo Jupa

Vystudoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy obor učitelství a obor sociální komunikace v rámci Centra celoživotního vzdělávání na Filozofické fakultě UK. V minulosti pracoval jako ředitel odboru pro záležitosti EU na ministerstvu školství, kde odpovídal za tvorbu a realizaci koncepce státní politiky v oblasti implementace strukturálních fondů EU v ČR v oblastech vzdělávání a vědě a výzkumu. Zasedal jako zástupce ČR ve výboru pro vzdělávání Rady EU. Od roku 2020 je ředitelem Národního pedagogického institutu České republiky.

Jsou tu pro vás

Text: Lucie Rychlá

Foto: Archiv DZS

Reprezentují naši zemi, naši organizaci (DZS) i konkrétní vzdělávací programy a aktivity. Pomáhají nám šířit povědomí o přínosech zahraničních výjezdů, mezinárodní spolupráce a dalšího vzdělávání. Sdílejí svoje zážitky, zkušenosti, osvědčené postupy, a tím nám moc pomáhají.

Sinformováním české veřejnosti o přínosech zahraničního studia, stážování nebo dobrovolnictví nám už dva roky pomáhají **Ambasadoři DZS**. Jsou to úspěšní absolventi programů, které v DZS administrujeme. Účastní se našich akcí, kde sdílejí svoje zkušenosti a svými příběhy inspirovali další zájemce k výjezdu. Setkat jste se s nimi mohli například na festivalu Příští stanice svět. Zapojili se i do naší kampaně Evropský dobrovolník a svoje příběhy sdíleli v podcastu DZS on Air nebo v celé řadě novinových článků.

V současnosti spolupracujeme s absolventy bilaterálních programů AIA, Fondy EHP, CEEPUS a Akcion ČR-Rakousko, programu Evropský sbor solidarity a Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí, který má na starost učitele v krajských komunitách a lektory českého jazyka na zahraničních univerzitách. Do budoucna plánujeme oslovit další.

S propagací České republiky jako ideální destinace ke studiu na vysoké škole nám zase pomáhají **ambasadoři iniciativy Study in the Czech Republic**. Zahraničním zájemcům ochotně poradí, jak to u nás na vysokých školách funguje a co se jim osvědčilo. Pocházejí z celého světa a studují rozličné obory, takže mohou oslovit opravdu široké publikum. Svoje osobní příběhy sdílejí v blogu na webu studyin.cz nebo na Instagramu.

Odborníci na slovo vzatí

Už řadu let spolupracujeme s odborníky, kteří se specializují na podporu a vzdělávání členů různých evropských sítí. Asi nej-

větší skupinu tvoří **ambasadoři programu eTwinning**, který umožňuje mezinárodní online spolupráci mateřských, základních a středních škol (včetně odborných). Jsou to zkušení učitelé a zároveň realizátoři projektů eTwinning. Aktivně nám pomáhají šířit povědomí o této platformě a přínosech mezinárodní spolupráce. Účastní se informačních a metodických seminářů, webinářů, e-learningových kurzů, propagačních akcí a odborných konferencí v tuzemsku i zahraničí. Poskytují také individuální poradenství. Potkat je můžete třeba na oblíbené letní dílně nebo na konferenci SchoolLink (letos bude v Ostravě). S některými jsme v uplynulém roce natočili inspirativní videa, ve kterých sdílejí svoje zkušenosti a představují přínos eTwinningu pro sebe, žáky a školu. Pustit si je můžete na našem YouTube kanále.

Další podobnou skupinu odborníků tvoří **ambasadoři EPALÉ**, což je zkratka anglického názvu pro Electronic Platform for Adult Learning in Europe. DZS spolupracuje s řadou respektovaných osobností v oblasti vzdělávání dospělých v různých regionech. Letos jsme naše působení rozšířili do Libereckého, Zlínského a Jihomoravského kraje. Pomáhají nám šířit povědomí o platformě EPALÉ prostřednictvím seminářů, kulatých stolů a dalších aktivit pro lektory a odborníky ve vzdělávání dospělých. Piší vlastní odborné články na webu epale.cz nebo překládají do češtiny příspěvky zahraničních expertů. Svou účastí na akcích a v diskusních fórech rozvíjejí komunitu vzdělavatelů dospělých nejen v Česku, ale i v celé Evropě.

V oblasti odborného vzdělávání a přípravy spolupracujeme dokonce se dvěma skupinami ambasadorů. Jednu tvoří odborníci **Národního VET TEAMu**, který navazuje na činnost expertní skupiny ECVET. Jejich hlavním úkolem je propagace evropských nástrojů a zásad pro zvyšování kvality odborného vzdělávání. Věnují se také uznávání a využívání výsledků učení nebo sledování absolventů. Druhou skupinu tvoří absolventi zahraničních stáží Erasmus+ odborné vzdělávání a příprava, kteří sdílejí svoje zážitky a zkušenosti s dalšími zájemci v rámci evropské **sítě Euro-učňů**. Jezdí s námi na různé akce a slyšet jste je mohli i v našem podcastu.

Regionální konzultanti

Ve všech krajích České republiky nás zastupují také **regionální konzultanti**, kteří se věnují propagaci příležitostí v programu Erasmus+ mládež a Evropském sboru solidarity. Nedávno jsme o jejich činnosti natočili krátké video medailonky, které si můžete pustit na našem YouTube kanálu. Kromě toho v regionech spolupracujeme s **partnery Eurodesku**, což je informační síť o evropských příležitostech pro mladé lidi a pracovníky s mládeží. Kontakty na ně najdete na webu eurodesk.cz.

Úplnou novinkou jsou naše **regionální kanceláře** v Brně, Olomouci a Zlíně, které jsme otevřeli letos v červnu. Jsou to detašovaná pracoviště DZS, kde zájemci získají úplný informační servis o činnosti naší organizace. Více si můžete přečíst v rubrice Trendy nebo na webové stránce dzs.cz/dzs-v-regionech.

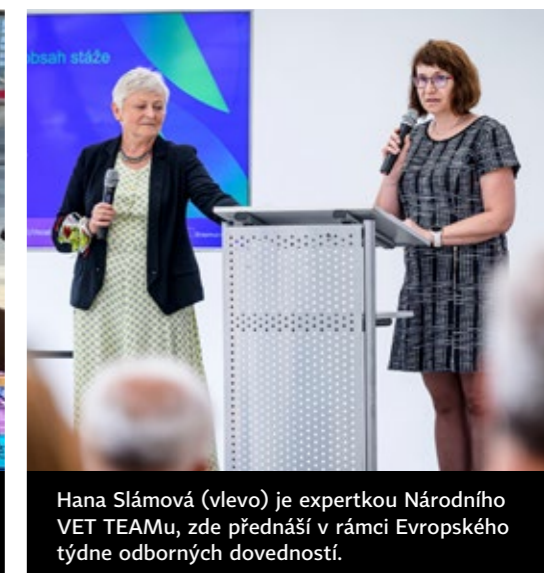
Do eTwinningu se mohou zapojit i odborné školy. Svě o tom ví naše ambasadorka Zita Havránková ze SŠP Přerov. Svoje zkušenosti sdílela třeba na konferenci SchoolLink.

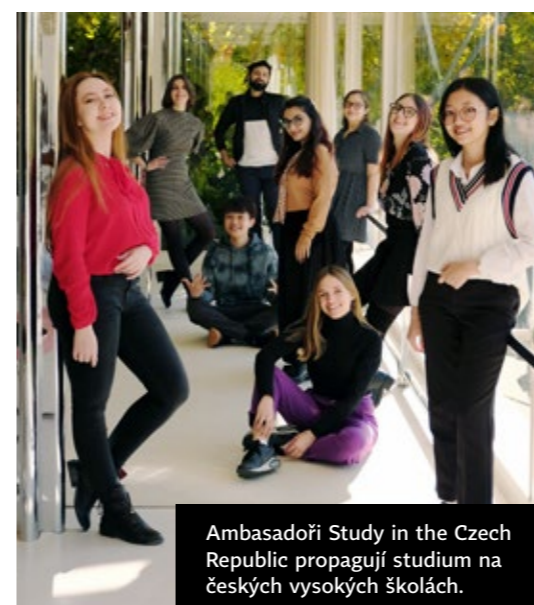
Studenti odborných škol na letošním setkání sítě Euro-učňů v Praze.

Naši kolegové z regionálních kanceláří společně na oslavách Dne Evropy v Brně.

Hana Slámová (vlevo) je expertkou Národního VET TEAMu, zde přednáší v rámci Evropského týdne odborných dovedností.

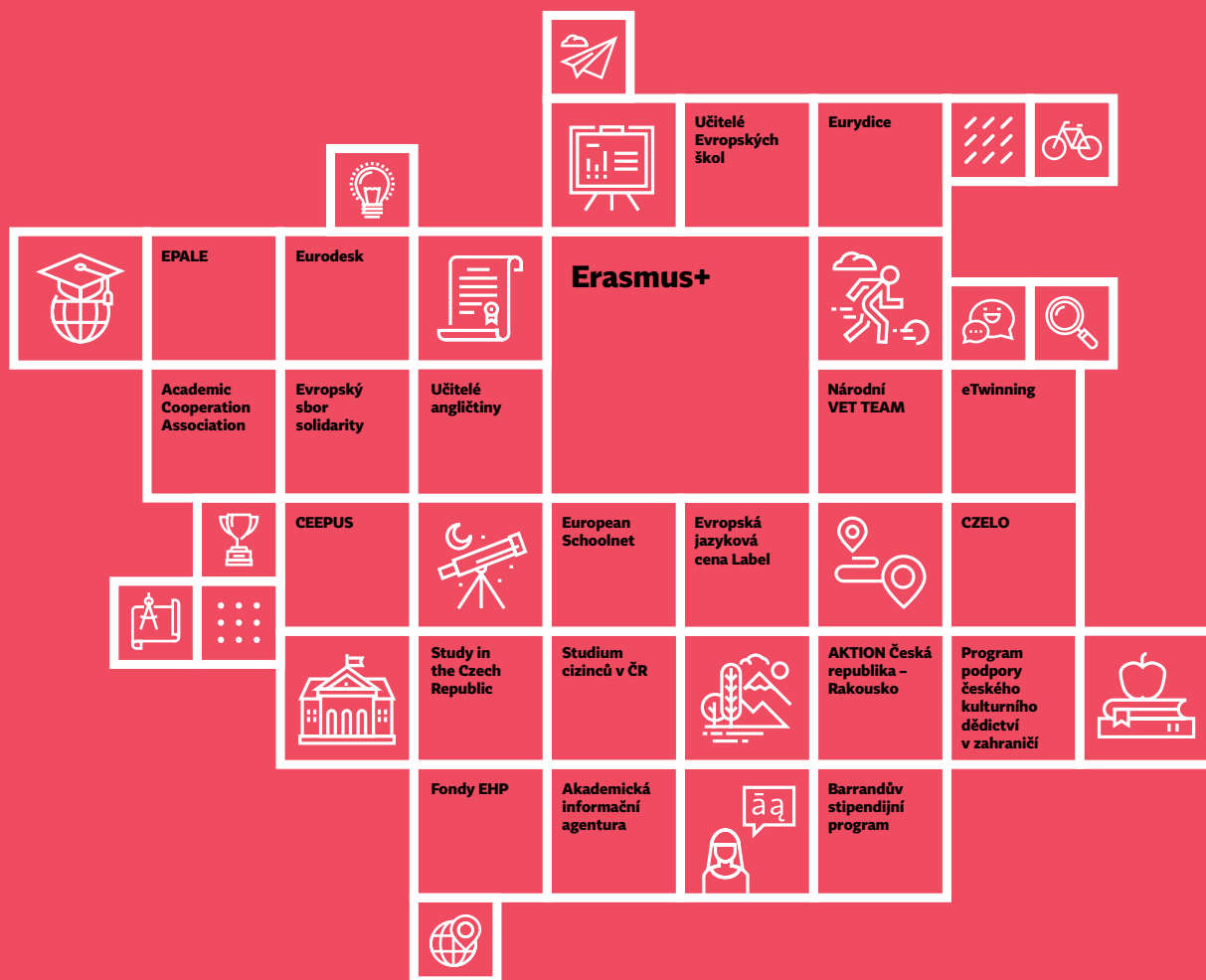

Ambasadoři Study in the Czech Republic propagují studium na českých vysokých školách.

Ambasadoři DZS reprezentují různé mezinárodní programy a pomáhají nám informovat českou veřejnost o přínosech zahraničního studia.

Facebook

facebook.com/dumzahranicnispoluprace
 facebook.com/erasmusplusCR
 facebook.com/mladezvacki
 facebook.com/czelobrussels

Instagram

instagram.com/dzs_cz

Twitter

twitter.com/dzs_cz
 twitter.com/CZELO_Brussels

LinkedIn

linkedin.com/company/dzs_cz

YouTube

bit.ly/DZStube

Dům zahraniční spolupráce (DZS)

Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1

☎ +420 221 850 100

@ info@dzs.cz

dzs.cz

Česká styčná kancelář pro vzdělávání a výzkum (CZELO)

@ czelo@dzs.cz

dzs.cz/czelo

Vytištěno na recyklovaném papíře s certifikací FSC®

